

Alzheimer Europen 33. konferenssi kokosi lokakuussa Helsinkiin ennätysmäärän muistitutkijoita

Eurooppalainen muistijärjestöjen kattojärjestö Alzheimer Europe järjesti vuosittaisen tieteellisen konferenssinsa tänä vuonna Suomessa Helsingin messukeskuksessa 16.–18.10. Konferenssi järjestettiin yhteistyössä Muistiliiton kanssa. Koronavuosien siirtämä tapahtuma kokosi paikan päälle historiansa suurimman osanottajajoukon, yli 1000 osallistujaa.

Konferenssin avaukseen tervehdyksensä toivat tapahtuman suojelijana toiminut sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso ja europarlamentaarikko Sirpa Pietikäinen. He korostivat puheissaan muistisairauksien tutkimuksen tärkeyttä ja monialaista yhteistyötä. He pitivät erityisen tärkeänä tutkimusnäytön hyödyntämistä niin aivoterveyden edistämiseksi kuin muistisairaiden ihmisten ja heidän läheistensä palvelujen kehittämisessä. Molemmat korostivat myös oikeanlaisen kohtaamisen ja osallisuuden tukemisen merkitystä sekä osoittivat puheenvuoroissaan vahvan tukensa muistiystävällisen yhteiskunnan kehittämiseksi.

Tapahtuman tieteellinen anti oli monipuolinen ja laaja. Esittelyssä oli sekä suullisina esityksinä että postereina laajoja tutkimushankkeita ja niiden tuloksia sekä käytännönläheisempiä kehittämishankkeita. Aivoterveyden edistäminen ja muistisairauksien ehkäisy saivat paljon tilaa. Tutkimustieto elintapojen merkityksestä muistisairauksien ehkäisyssä lisääntyy koko ajan, ja keskusteluun nostettiin esimerkiksi monia uudempia elinympäristöön liittyviä riskitekijöitä, kuten ilmansaasteet, joiden merkityksestä muistisairauksien riskiin on meneillään laajoja tutkimushankkeita ympäri

Eurooppaa. Suomen uraa uurtava tutkimus aivoterveyden edistämisen interventioiden mallimaana näkyi ja kuului vahvasti esityksissä. Uusien eri maissa toteutettavien suomalaisen FINGER-tutkimukseen pohjautuvien interventiotutkimusten toteuttaminen on käynnissä, ja lähivuosina eri maiden aineistojen yhdistäminen tulee tuottamaan entistä tarkempaa tietoa siitä, millaisilla elintapamuutoksilla sekä elintapojen ja lääkkeiden yhdistelmällä voidaan ikääntyvien aivoterveyttä tukea parhaalla mahdollisella tavalla.

Alzheimer Europen konferenssi edusti laajasti moninaisten elämäntilanteiden kirjoa, joka muistisairauksiin liittyy. Erilaisten vähemmistöjen huomioiminen muistisairauksien kentällä lisääntyy jatkuvasti. Sukupuoleen, seksuaalisuuteen ja etniseen taustaan liittyvät erityiskysymykset sekä epätyypillisissä ympäristöissä, kuten esimerkiksi vankiloissa, asuvat muistisairautta sairastavat ihmiset nostettiin esiin. Myös työikäisenä muistisairauteen sairastuneiden elämäntilanteiden moninaisuus ja sairastuneen tukeminen esimerkiksi työuraan ja sen jatkumiseen liittyvissä tilanteissa on monen uuden tutkimushankkeen teemana.

Muistisairauksien varhainen diagnostiikka ja siihen liittyvät haasteet ovat monessa maassa tutkimuksen kohteena. Diagnostiikassa testataan esimerkiksi tekoälyä, ja useissa maissa kehitetään mahdollisimman toimivia hoito- ja palvelupolkuja, jotta sairauden varhainen diagnosointi ja hoidon jatkuvuus voitaisiin turvata jokaiselle sairastuneelle. Luonnollisesti konferenssissa keskusteluun nostettiin myös

uudet muistisairauksien etenemiseen vaikuttavat lääkkeet, niiden kehitystyö ja tulevaisuuden käyttömahdollisuudet ja haasteet.

Eettiset kysymykset muistisairaiden ihmisten hoidossa ja kohtaamisessa saivat ohjelmassa paljon tilaa. Muistisairaiden ihmisten kuuleminen ja oikeuksien huomiointi vaativat monessa maassa vielä edistämistä, mutta käynnissä olevien tutkimusten kautta pyritään löytämään parannusta esimerkiksi turhien rajoitustoimien vähentämiseen, tuetun päätöksenteon vahvistamiseen ja mielen hyvinvoinnin ja elämänlaadun tukemiseen. Luonnollisesti esillä olivat myös sairauden vaikean vaiheen hoito, läheisten huomioiminen sekä hyvän saattohoidon elementit.

Alzheimer European konferenssin erityisyys moniin muihin tieteellisiin konferensseihin verrattuna on muistisairaiden ja heidän läheistensä vahva läsnäolo ja huomioiminen koko tapahtuman ajan. Muistisairaiden ihmisten ja heidän läheistensä puheenvuoroille oli annettu paljon tilaa. Tutkijoiden ja muiden ammattilaisten ei tässä konferenssissa ole vaikea nähdä

työnsä merkitystä. Muistisairaajat ihmiset toivoivat tutkijoista ja asiantuntijoista kulkijoita rinnalleen, tukemaan sairauden kanssa elämistä ja seisomaan vierellä. Konferenssissa tutkimus, käytännön kehittämistyö ja muistisairauden kanssa joka päivä eläminen kohtasivatkin ainutlaatuisella ja hyvin koskettavalla tavalla.

Erittäin onnistunut ja monia uusia näkökulmia esiin nostanut tapahtuma antoi hienon esimerkin siitä, kuinka kolmannen sektorin toimijat, muistijärjestöt, ovat isossa roolissa tuomassa tutkijoita, asiantuntijoita ja muistisairaita ihmisiä yhteen. Tapahtumasta poistui yli tuhatpäinen yleisö, joka kiitti Suomea, Muistiliittoa ja Alzheimer Europea antoisasta ja laaja-alaisesta tapahtumasta. Konferenssi kannusti ja innosti osallistuneita jatkamaan työtään muistisairaiden ihmisten ja heidän läheistensä elämänsä parantamiseksi.

Jenni Kulmala

Gerontologian professori, Tampereen yliopisto
Puheenjohtaja, Muistiliitto
jenni.kulmala@tuni.fi